

VALTUUSTOALOITE

Savonlinnan kaupunki ryhtyy toimiin liukkauden torjuntaan käytettävästä murskeesta johtuvien haittojen poistamiseksi

Kaupunki käyttää hiekoitukseen murskattua Louhen kalkkikivikaivoksen kaivannaisjätettä ilman, että siitä olisi vaadittu pestäväksi tai seulotuksi hienojakoinen aines pois. Lisäksi Geologian tutkimuslaitoksella (GTK) tehtyjen mittausten mukaan kalkkipitoinen murske pehmeämpänä materiaalina jauhautuu liikenneverkossa pölyksi enemmän kuin graniitista tai gneissista valmistettu murske.

Kuntatasolla ilmansuojeluasiat kuuluvat lainsäädännössä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin, johon sisältyy mm. ilmanlaadun seuranta. Seurantaa tehdään sen selvittämiseksi, että ilmanlaatu täyttää asetuksen vaatimukset eikä aiheuta terveyshaittaa tai sen riskiä.

Olavinkadulla Sokoksen nurkalla ilmanlaadun mittausaseman tulokset osoittivat keväällä 2024, että ajoittain ilmanlaatu oli toiseksi huonointa ja keväällä 2025 ainakin kerran huonointa koko Suomessa.

On huomioitava, että katupöly on terveydelle haitallista ilman kalkkipölylisääkin ottaen huomioon, että katupölyyn on sekoittunut liikenteestä ja lämmityksestä peräisin olevia, terveydelle haitallisia pienhiukkasia, jotka kulkeutuvat kaupunkilaisten hengityselimiin. Kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta pyysi helmikuussa 2025 Terveyden ja hyvinvoinninlaitokselta (THL) lausuntoa, onko Savonlinnan kaupungin liukkauden torjunnassa käytettävä kalkkipitoinen hiekoitussepelimurske terveellistä käyttää tähän tarkoitukseen. THL pitää 13.5.2025 antamassaan lausunnossa Savonlinnan kaupungin käyttämää sepeliä terveydelle haitallisena. THL arvioi, että katupölyn määrä on ollut Savonlinnassa terveydelle haitallisella tasolla ainakin keväisin. Hienojakoisen materiaalin suuri osuus hiekoitussepelissä todennäköisesti lisää pölyn määrää.

Ja edelleen, että altistuminen on todennäköisesti aiheuttanut akuutteja hengitystieoireita herkissä väestöryhmissä, kuten lapsissa, vanhuksissa ja kroonisesti sairaisissa. Pitkäaikainen altistuminen voi lisätä riskiä hengityselinsairauksiin.

Vastaavan sisältöisen lausunnon on antanut myös kaupungin terveydensuojeluviranomaisena toimiva rakennus- ja ympäristölautakunnan ympäristöterveydenhuolto jaosto 12.12.2025 todeten siinä mm., että Louhen kalkkikaivoksen sivukivimurskeen käyttö tulisi lopettaa, jos materiaalista ei voi poistaa hienoainesta riittävästi.

Terveydensuojelulain 1§ mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa. Savonlinnan ilmanlaadun mittaustulosten ja THL:n lausunnon perusteella ulkoilman katupöly on ollut terveydelle haitallista tasolla, mikä täyttää terveyshaitan tunnusmerkistön.

Meidän tämän aloitteen allekirjoittaneiden kaupunginvaltuutettujen mielestä Savonlinnan kaupungin teknisen toimen tulee huomioida valtakunnan korkeimman terveysviranomaisen THL:n sekä kaupungin terveydensuojeluviranomaisen näkemykset asiassa. Lisäksi murskeen toimittajayrittäjä ei voi jatkossa toimittaa sellaista mursketta kaupungille, jonka tietää nyt olevan terveydelle haitallista.

Vaadimme, että kaupungin tekninen toimi lopettaa välittömästi kalkkipitoisen hiekoitusseppelin käytön liukkauden torjuntaan mahdollisesti aiheutuvien terveyshaittojen vähentämiseksi ja käyttää jo hankitun murskeen sellaiseen maanrakentamiseen johon ko. murske soveltuu.

Vaihtoehtoisesti kaupungin tulisi ilmoittaa murskeyrittäjälle, että se vastaanottaa murskeen vain asianmukaisesti hienoaineksen märkäseulottuna pois. Jatkossa murskeen kilpailutus on tehtävä siten, että siinä asetetaan murskeelle asianmukaiset laatuvaatimukset kulutuskestävyydelle ja hienoaineksen poistolle joko seulomalla tai pesemällä. Laatuvaatimusten täyttyminen on esitettävä testeihin ja analyysihin perustuen. Todettakoon myös, että mm. Mikkelissä myös graniitista ja gneissistä valmistetusta liukkauden torjuntaan käytettävästä murskeesta vaaditaan hienojakoinen aines poistettavaksi ennen kaupungille toimittamista.

Savonlinnassa 15.12.2025

Mervi Lipsanen